EKONOMİ BÜLTENİ 43

25 Ekim 2010

REEL SEKTÖRDE KADEMELİ TOPARLANMA HIZ KAZANDI

TÜİK tarafından 25 Ekim 2010 tarihinde açıklanan rakamlara göre Ekim ayında kapasite kullanım oranı %75.3, reel kesim güven endeksi ise 107.2 düzeyinde gerçekleşmiştir. Rakamlara göre **kapasite kullanım oranlarında kriz öncesindeki krtik sınır olan %75 seviyesinin üstüne ilk kez çıkılmıştır**. Buna göre Lehman Brothers'ın iflas ettiği ve krizin başladığı ay olan Ekim 2008'de %75.8'i gören kapasite kullanım oranı iki yıl sonra ilk kez %75 seviyesini aşmıştır. Böylece krizden yüksek karlarla çıkan finans sektörü kadar olmasa da reel sektör de olumlu bir tablo ortaya koymuştur.

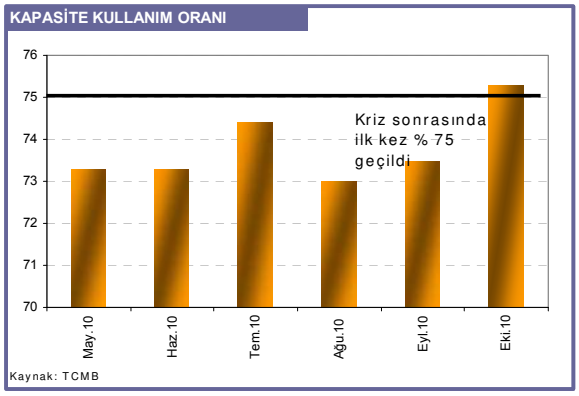

Kapasite kullanım oranındaki artışı reel kesim güven endeksi desteklemiyor...

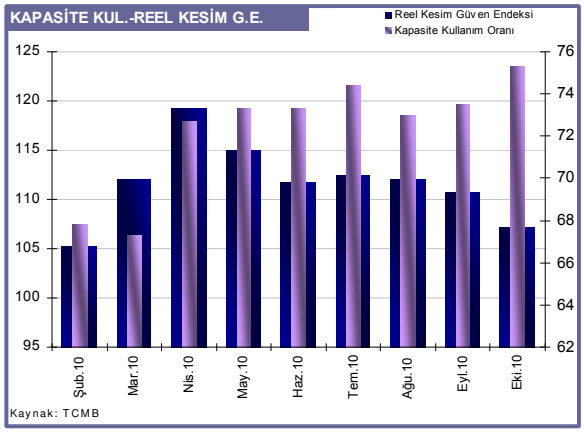

Reel sektörün beklentilerini ortaya koyan reel kesim güven endeksinde kapasite kullanım oranının aksine Mayıs ayından beri gerileme kaydedildiği görülmektedir. Alt soru grupları incelendiğinde reel kesim güven endeksindeki gerilemede özellikle siparişlerin azalacağına yönelik beklentilerin etkili olduğu tespit edilebilmektedir. Dolayısıyla sanayicinin görüşü mevcut olumlu havanın devam etmeyeceğine yöneliktir. Bu nedenle sanayicinin yeni işçi istihdam etme isteğinin düşük olduğu yine alt soru gruplarında görülebilmektedir. Sanayicinin bu tutumunu, kriz sonrasında risk alma isteğinin düşmesine bağlıyoruz. Dolayısıyla kapasite kullanım oranındaki artış ile meydana gelen bu uyuşmazlığı olağan karşılıyoruz.

Rekorlar kıran borsadaki çıkış kapasite kullanım oranlarında da görülüyor...

Ağustos ayından beri yukarı yönlü trend izleyen ve son iki ayında sürekli rekorlar kıran IMKB ile kapasite kulanım oranları, grafikte de görüleceği üzere aynı doğrultuda hareket etmektedir. Mali endekse oranla daha yavaş ilerleyen sınai endeksinin de yine son aylarda artışa geçmesi dikkat çekmektedir. Buradaki görünüm son yıllarda Türkiye'ye doğrudan para girişinin seyrini açıklar niteliktedir. Nitekim, Türkiye'de yabancı para girişinin ilk hedef noktası mali sektör olmuştur.

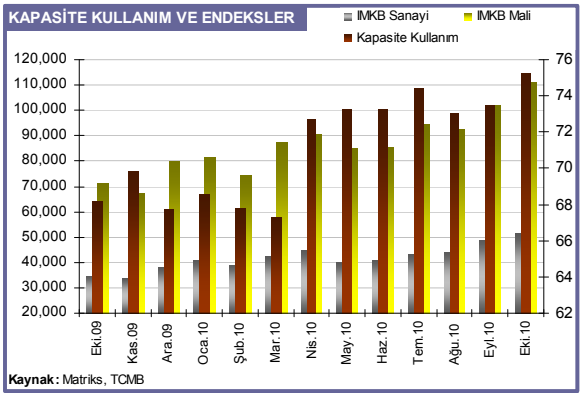

Bu aşamadan sonra sermaye girişi tabana yayılmaya başlamış ve reel sektöre doğru kayma göstermiştir. Sınai endeksindeki fiyatlama da bunun bir sonucudur. Önümüzdeki dönemde sanayi sektörüne yönelik ilginin arttığı görülebilecektir.

Türkiye kapasite kullanımında orta sıralarda . . .

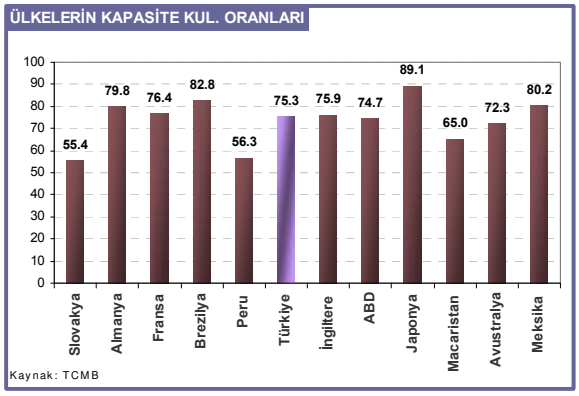

Kapasite kullanım rakamları her ülkede açıklanma hızı ve dönemi bazında farklılık göstermektedir. Bu nedenle karşılaştırmada zorluklar yaşanmaktadır. Bununla birlikte fikir vermesi açısından diğer ülkelerdeki durum yaklaşık değerlerle ele alınabilmektedir. Buna göre Türkiye kapasite kullanım oranı konusunda 'orta sıralarda' yer almaktadır. Sıralamada %90'a yakın bir düzeyde kapasite kullanım oranı açıklayan Japonya birinci sırada yer alırken, ikinciliği Brezilya, üçüncülüğü ise Meksika elinde bulundurmaktadır. Kapasite kullanım oranlarının genellikle %75-%80 aralığında seyretmesi ise dikkat çekicidir.

Reel sektöre para akışı atabilir, kapasite kullanımda çıkış sürebilir. . .

Mali sektörden sonra reel sektörde meydana gelen bu toparlanmanın devam edeceğine yönelik önemli sinyaller alınmaktadır. Özellikle kredi notunun '1 yıl içinde yatırım yapılabilir ülkeler' seviyesine gelme olasılığının yükselmesi bu konuda önemli bir işaret olarak kabul edilebilir. Böyle bir durumda Türkiye'ye sermaye akışının, özellikle reel sektör odaklı artması beklenmelidir. **Ancak OKFRAM olarak, özellikle ihracata dayalı büyümenin yakalanabilmesi için teşvik paketlerinin geliştirilmesinin kapasite kullanımında daha olumlu bir tablo çizeceğini düşünmekteyiz. Bununla birlikte reel sektör güven endeksinin de ortaya koyduğu üzere; sanayicinin temkinli tutumunu, bir süre daha koruması beklenmelidir.**